

**Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum
Concionum**

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Dominica Undecima Post Pentecosten. Dum transiret Dominus per medios
fines Tyri, surdos fecit audire, & mutos loqui. D. Marc. cap. 7.
Argumentum. Ostenditur quam utilis sit gratitudo.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

DOMINICA UNDECIMA POST PENTECOSTEN.

Dum transfret Dominus per medios fines Tyri, surdos fecit audire, & mutos loqui. D. Marc. cap. 7.

ARGUMENTUM.

Offenditur quam utilis sit gratitudo.

Beneficia ut inter homines totaliter perfecta sint, juxta Philosophos duæ conditiones requiruntur: una ex parte beneficentis, altera ex parte recipientis. Audite Senecam: *Hac beneficii inter duas lex est, alter statim obliuisci debet dari, alter accepti nunquam.* Et Demosthenes dicit: *Hac mea sententia est, eum qui beneficium accepit, omni tempore beneficium memoria tenera oportere existimo; eum vero, qui dederit, de memoria statim deponere.* Qui beneficit nullam nec factorum, nec verborum remunerationem expectare debet. Demus, consulari Seneca, *beneficia non sceneremus, dignus est decipi, qui de recipiendo cogitavit, cum daret; & subdidit. Non est beneficium, quod in quaestum mittitur, hoc dabo, hoc recipiam, qui beneficium, ut reciperet, dedit, non dedit.* Idem confirmat Laetantius: *Timendum est omni modo, ut ab officio misericordiae spes recipiendi abijt omnino.* Idcirco solebat dicere Chilo:

Tu bene, si quid facias, non memisse sis esse, Quis beneficia accipias perpetuo memento.

Nec immerito, quia gratia non sunt venales, nec beneficia mercenaria, sed quia maui benigna favores recipit, aliquo actu gratitudinis correspondere debet. Unde, verba sunt D. Patris Ambrosii *imitanda est in hoc quoque natura terrarum, que susceptum semen multiplicatiori solent numero reddere, quam accepit.* Et Saluastro. *Natura ipsa hominum, coniuuetudoque com-*

munis, hanc quasi generalium legem constringit, ut à quibus aliquid liberalitatis accepimus, plura eis gratia debeamus. Nil est enim Seneca æquius nil laudabilius, quam benefactoribus se gratos exhibere. *Quid tam laudabile, quid tam agnoscitur in omnium animos receptum, quam referre bene meritis gratiam?* Intraque conditio à Divo Luca in Evangelico exhibetur. *Christus surdos fecit audire & mutos loqui, & tamen precipit illis ne cui dicerent sed in lux obligationis confitebantur.* *Quantò eis precipiebat, tantò magis plus prædicabant.* Quilibet, quid gratitudo exigeret cognoscebat. *Hinc Janlen, ut est hominis vere beneficii non exigere laudem, aut gratiam aliquam pro beneficio (Et hoc Christus fecit) Ita grati est hominis hoc impensis referre gratiam; & hoc prodigio præfentes prædicantur.* *Inaque passim de IESU isti prædicabant dicentes. Bene omnia fecit, quod certe elogium in solum Deum competi: nemo est enim mortalium, qui omnia benefactus sit.*

Ut ergo has turbas imitemur, ego hoc modo ad actus gratitudinis benefactoribus referendos vos stimulabo. Pro captatione ergo benevolentiam non alios terminos adhibebo, quam utilitatem materiam vobis proponendo. Hoc ad impetrandam vestram attentionem, sufficiens vobis spero, & ut omni efficacia mihi fauetissimo, & incipio.

PARS PRIMA.

Enamnia fecit, sordos fecit audire, & mutos loqui.

Huius igitur meritis grates quasunque licebit Pro raro mansueto pectore semper agam.

Ovid. Ibid.

Hypocritas medicorum principes, si occasio sese offerret, non solum ei, sed & descendentes ejus, a quo medicinae artem edoctus fuerat gratitudine correspondere juravit. Sancte itaque Hippoc. in promito, me loco parentum habiturum hunc, qui iurejur. me hanc artem docuit, nutritumque me ei praeftitutum, & quibus egeat benignè imperiturum. Et hanc artem si disceere ejus posterum voluerim, sine mercede, & absque simulatione me illos docturum. Quid quæso Christianus plus verbis, vel operibus præstare potuisset? Romanj statuum Horatio Coclui, quia generosè pro patriâ viram profudit, crexerunt. Fortan à fundatoribus Romulo & Remo, qui statuum Lupæ, quæ eos infantes prope Tiberim aluerat, postulerunt, grati esse didicerunt: Ejus beneficii memores Lupæ simulacrum Roma postulerunt. Sic testantur Plutarchus, & Titus Livius. Idem Romani Mutio Scevola, quia Porcenam agro Romano expulsi, immensa hæreditate donavit, Similiter templum virginibus, quia Coriolanum placavit, crexerunt. Græcis eos agnoscere pro filiis, qui Reipublicæ bene servierunt, mos erat. Atheniensis senem è stirpe Lycurgi, cui adeo se obligatos sciebant, perpetuo præmio honorabant. Gratiudinem etiam animalibus exhibere congruit. Teste Plotarcho anferes, quia gallorum adventum suis clamoribus detulerunt, suæ reipublicæ semper in capitolio nutriti sunt: Ut testatur Diodorus Siculus, can, quia sacilegos larratu abegerat, semper de pastu provolutus fuit. Equus, quia Dominum periculo eriperat, a frano & sella exemptus est. Imo ipsa animalia ad nostrum ruborem benefactoribus se grata exhibuere. Inet hæc miram se ostendit ciconia, de qua scripsit Alcianus: Acrio insignis pietate ciconia nido, In vestes pullos pignora grata fovet: Taliaque exspectans sibi manere a munera reddis, Auxilio quoties mater egibus annis Nec pia stem soboles fallit, sed fissa parentum Corpora fert humeris, præstat & ore cibos.

Ti. Liv. lib. 2. Plut. Tit. Liv. lib. 2.

Arist. l. 1. polit.

Plutarch. Diodor. Sicul.

Andr. Sch. Embl. 309

De hac hoc etiam recenset Elianus: Ciconia Elian. l. 6. Tarentina mulieri ob vulnus curatum & comitatus c. 22. summi lapidem pretiosum. Aquila mellori virus inopinato haurito vitium in terram exensit, quia ab eodem paulo ante à morte crepta fuit, durs

2. Lingua, & aures, loquela & auditus adeo sibi correspondent, ut fidelitatem mutuum, & solidum actum in bono, vel malo, quod acta vel infortunio iis accidere possit, iurejurando inter se inesse videatur, & quod unum sine altero homini servare nolit, juramento ab his stabilitum dixeris. Hinc à Nativitate sordos, etiam esse eos experientia docet. Observatio hæc Laclantii: Aliquando casu accidit, ut morbo aliquo hic aditus obsequit, vocem non transmittit ad linguam, faciatque de loquentibus mutos, quodcum audieris, auditum quoque obstrui velle est, ut quia vocem emittere non potest, nec admittere quidem possit. Hic homo Evangelicus, dum auditum parvatus fuit, simul etiam mutus redditus est. Et adducunt ei sordum, & mutum. Et linguam, & auditum in infortunio unitos: aures aperit Dominus, Aperte sunt aures ejus: & hæc elata est: Solum est vinculum linguæ illius, Vix aures inceperant percipere, & in verba lingua prorupit: Et loquebatur recte. Et si queratis, quænam verba protulerit, eum Bedâ respondendi respondebo, fuisse voces gratitudinis, quibus Deum ob beneficium receptum laudavit. Solum est vinculum linguæ ejus, ut in laudum prorumperet Salvatoris. Gratum se exhibere benefactoribus humanæ inclinationi valde conforme est, nam ut docet Angelicus: Gratitudo est virtus specialis, reddens gratiam benefactori. Et Sabellic. etiam addidit: Est laudatissima virtutum omnium res Deo, & hominibus gratia, jucunda, & gratiore veniens. Nec non D. Augustinus considerans, quam eximia sit hæc virtus, hæc scripto reliquit. Quid melius, & nobis gratius, & ore promovamus, & calamo exploramus, quam Deo gratias? hoc nil dici brevius, nec audiri latius, nec intelligi gratius, nec æquius potest. Et D. Joannes Chylostomus: Optima beneficiorum casus ipsa memoria, & beneficiorum, & perpetua confessio gratiarum. Sancti Bernardus: Discite inferendo gratias, non esse tardus nec segnis, discite ad singula deorum gratias agere. Ideo Ovidius quantum vis gentilibus esse amicis gratitudinis, protestans cecidit.

dum falce serpentem, à quo arcte complectebatur dissecuit. Vide columbam ad ripam fluminis, vel fontis bibentem, quomodo nunquam totum innocens illi liquido elemento intingit, quin postea oculos in caelum attollat, ac si Deo grates ob aquas solandae sibi creatas rependeret velit. Ad hoc forsitan sponsum caelestis alludere voluit, dum ad sponfam dixit. *Oculi tui columbarum.*

Cant. 1.

3. Et revera N. Columba gratitudinis symbolum est. Noë num eluvies aquarum cessasset exploratorus, Columbam ablegavit. *Emisit columbam ut videret si jam cessasset aqua;* Hæc porto postquam aliquamdiu per aërem volitasset, teste sacro textu: *Reversa est ad eum;* Sed si avibus adeo fidei libertas, eccur sponte manibus Noë involat, & in captivitate se conjicit? dicitis, ab ea locum, quo maneret nullum repertum, *Cum non invenisset ubi requiesceret pes ejus.* In hoc ego scriptura contradicere nolo, quia eam potuisse in verticibus montium jam aqua sustentantibus quiescere, scio: *Apparuerunt cacumina montium.* Et concessio, quod locum in quo pedes figeret non reperiret, cur secunda vice, cum jam aqua è terra defluxissent, & eam discooperissent portans ramum olivæ rediit? Noë illam eluvioni eripuerat, & illa ut tanto beneficio se gratam exhiberet, signum boni nuntii, aquas cessasse illi apportare voluit. *Cur quærit quidam modenus, reverteris, cum nihil pretiosius libertate? ut ex irrationabilibus gratitudinem habere instruamur.* Et D. Joannes Chrysol. *Prælo quanta avis sit gratitudo.*

Gen. c. 8.

4. Noster Deus ab initio mundi mihi gratitudinem docuisse viderat. Ut opera creationis absolvis, septimo die quievit. *Et requiescit die septimo ab omni opere, quod præparat.* Et postea: *Benedixit diei septimo.* & sanctificavit illum. Eum sanctificavit nullenisque benedictionibus affecit. Ulterius Hebræis illo die ab operibus vacarent sub reatu offensæ, & severæ punitionis incurrendæ præcepit. Hic duo ponderari possunt. Primo, cur Hebræi ab operibus cessent, nam ut dicit B. Laurentius Justinian, *Sicut aqua quæ caret deorsu, ac facit in foreis putreficere, ac humano usui aliena efficitur, replenturq; animalibus venenatis. Et noxius; ita et corpus ovi tæbe confectum concupiscentiarum carnalium parit insaniam.* Ergo potius Deus, ut continuo laboraret, jubere debebat? die Sabbathi no ob beneficia aliis diebus Septimanæ recepta gratiis reddendis eos occupari voluit. Sic Cajetan.

Gen. c. 2.

Deferbit valde consequenter dicitur. Cuius conceptum, humanumq; debitum ad recollenda dona. Cuius beneficia in aliqua temporis parte, deferendo immensum diem sanctificatam & benedictum: par eum est, ut post accepta beneficia agnoscamus beneficentiam. Altera ponderatio est: quod Deus hunc diem tot benedictionibus ditans, quod reliquum non fecit, se nimis paritalem erga eum exhiberent: *Benedixit diei septimo, & inloper sanctificavit illum.* Hæc ut dicit Oleaster, non fuit paritas nostræ Dei, sed gratitudo; diem à quo quodtem receperat tot prærogativis donare voluit: *Quid aliud locutus, quam gratitudinem docet? In hoc postquam Deus ita gratificatur die, in quo solum ab opere suo quiescerat, totq; illi bona contulerat, ut discamus & nos grati esse illis, qui in nobis beneficia collocarunt, maxime illi à quo dona cuncta procedunt.*

Gen. c. 2.

Deus dum orbem diluvio generali punire decrevit, Noëmo iussit, ut acam confunderet, in qua se salvaret, in eamque omnis animalia induceret, & particulatim ex omni specie mundorum septem eligeret, præcipit, *Tolle septem, & venena ex hoc specie, & septem ex duobus aliis.* Hoc est tres mactulos, & tres leonibus, ut quæ species conservarentur. Et ad quid ergo septem bar septimum, quod scio defecit? *Et ad quid hoc? quod hoc fuit superfluum? nequaquam ait D. Hieronimus, sed maxime necessarium illud fuit pro omnibus aliis, ut Noë post diluvium in gratiarum actionem, quia à Deo conservatus erat, aliquid in sacrificio offerre posset. Ingressumque septem, quæ munda sunt ut haberet Noë post diluvium, quod de impari numero statim Deo offerre. Idem confirmat D. Chrysol. Quia cognovit dominus Deus viri virtutem, ubi tantæ temporis Chrysol. effugisset periculum, liberatusq; fuisset, suam gratitudinem declaraturus. Et pro gratiarum actione sacrificia: *Et sacrificia oblaturus esset, ut res hoc faceret multariæ parte: ideo Dominus præcepit huiusmodi mentis jubet septem introduci ex singulis ac omnibus generibus, ut cum cessaret unum verum salutarium. Et suam mentem declararet, & cognoscere volentibus, caterorumq; animalium non laboraret. Sed hic una difficultas suboritur, Annon Noë potius expectare poterat, donec semelle parturisset & ita Deo primogenitum cuiusque speciei litato, quam tanto fastidio septimum in arca confectare & gubernare? Cajetan grates non differri sed subito rendendi debere respicit, quia videret hoc locum Deo offerenda, deinceps non erant in secula.**

Gen. c. 2.

5. Deus dum orbem diluvio generali punire decrevit, Noëmo iussit, ut acam confunderet, in qua se salvaret, in eamque omnis animalia induceret, & particulatim ex omni specie mundorum septem eligeret, præcipit, *Tolle septem, & venena ex hoc specie, & septem ex duobus aliis.* Hoc est tres mactulos, & tres leonibus, ut quæ species conservarentur. Et ad quid ergo septem bar septimum, quod scio defecit? *Et ad quid hoc? quod hoc fuit superfluum? nequaquam ait D. Hieronimus, sed maxime necessarium illud fuit pro omnibus aliis, ut Noë post diluvium in gratiarum actionem, quia à Deo conservatus erat, aliquid in sacrificio offerre posset. Ingressumque septem, quæ munda sunt ut haberet Noë post diluvium, quod de impari numero statim Deo offerre. Idem confirmat D. Chrysol. Quia cognovit dominus Deus viri virtutem, ubi tantæ temporis Chrysol. effugisset periculum, liberatusq; fuisset, suam gratitudinem declaraturus. Et pro gratiarum actione sacrificia: *Et sacrificia oblaturus esset, ut res hoc faceret multariæ parte: ideo Dominus præcepit huiusmodi mentis jubet septem introduci ex singulis ac omnibus generibus, ut cum cessaret unum verum salutarium. Et suam mentem declararet, & cognoscere volentibus, caterorumq; animalium non laboraret. Sed hic una difficultas suboritur, Annon Noë potius expectare poterat, donec semelle parturisset & ita Deo primogenitum cuiusque speciei litato, quam tanto fastidio septimum in arca confectare & gubernare? Cajetan grates non differri sed subito rendendi debere respicit, quia videret hoc locum Deo offerenda, deinceps non erant in secula.**

Gen. c. 2.

6. Deus dum orbem diluvio generali punire decrevit, Noëmo iussit, ut acam confunderet, in qua se salvaret, in eamque omnis animalia induceret, & particulatim ex omni specie mundorum septem eligeret, præcipit, *Tolle septem, & venena ex hoc specie, & septem ex duobus aliis.* Hoc est tres mactulos, & tres leonibus, ut quæ species conservarentur. Et ad quid ergo septem bar septimum, quod scio defecit? *Et ad quid hoc? quod hoc fuit superfluum? nequaquam ait D. Hieronimus, sed maxime necessarium illud fuit pro omnibus aliis, ut Noë post diluvium in gratiarum actionem, quia à Deo conservatus erat, aliquid in sacrificio offerre posset. Ingressumque septem, quæ munda sunt ut haberet Noë post diluvium, quod de impari numero statim Deo offerre. Idem confirmat D. Chrysol. Quia cognovit dominus Deus viri virtutem, ubi tantæ temporis Chrysol. effugisset periculum, liberatusq; fuisset, suam gratitudinem declaraturus. Et pro gratiarum actione sacrificia: *Et sacrificia oblaturus esset, ut res hoc faceret multariæ parte: ideo Dominus præcepit huiusmodi mentis jubet septem introduci ex singulis ac omnibus generibus, ut cum cessaret unum verum salutarium. Et suam mentem declararet, & cognoscere volentibus, caterorumq; animalium non laboraret. Sed hic una difficultas suboritur, Annon Noë potius expectare poterat, donec semelle parturisset & ita Deo primogenitum cuiusque speciei litato, quam tanto fastidio septimum in arca confectare & gubernare? Cajetan grates non differri sed subito rendendi debere respicit, quia videret hoc locum Deo offerenda, deinceps non erant in secula.**

Gen. c. 2.

7. Deus dum orbem diluvio generali punire decrevit, Noëmo iussit, ut acam confunderet, in qua se salvaret, in eamque omnis animalia induceret, & particulatim ex omni specie mundorum septem eligeret, præcipit, *Tolle septem, & venena ex hoc specie, & septem ex duobus aliis.* Hoc est tres mactulos, & tres leonibus, ut quæ species conservarentur. Et ad quid ergo septem bar septimum, quod scio defecit? *Et ad quid hoc? quod hoc fuit superfluum? nequaquam ait D. Hieronimus, sed maxime necessarium illud fuit pro omnibus aliis, ut Noë post diluvium in gratiarum actionem, quia à Deo conservatus erat, aliquid in sacrificio offerre posset. Ingressumque septem, quæ munda sunt ut haberet Noë post diluvium, quod de impari numero statim Deo offerre. Idem confirmat D. Chrysol. Quia cognovit dominus Deus viri virtutem, ubi tantæ temporis Chrysol. effugisset periculum, liberatusq; fuisset, suam gratitudinem declaraturus. Et pro gratiarum actione sacrificia: *Et sacrificia oblaturus esset, ut res hoc faceret multariæ parte: ideo Dominus præcepit huiusmodi mentis jubet septem introduci ex singulis ac omnibus generibus, ut cum cessaret unum verum salutarium. Et suam mentem declararet, & cognoscere volentibus, caterorumq; animalium non laboraret. Sed hic una difficultas suboritur, Annon Noë potius expectare poterat, donec semelle parturisset & ita Deo primogenitum cuiusque speciei litato, quam tanto fastidio septimum in arca confectare & gubernare? Cajetan grates non differri sed subito rendendi debere respicit, quia videret hoc locum Deo offerenda, deinceps non erant in secula.**

Gen. c. 2.

8. Deus dum orbem diluvio generali punire decrevit, Noëmo iussit, ut acam confunderet, in qua se salvaret, in eamque omnis animalia induceret, & particulatim ex omni specie mundorum septem eligeret, præcipit, *Tolle septem, & venena ex hoc specie, & septem ex duobus aliis.* Hoc est tres mactulos, & tres leonibus, ut quæ species conservarentur. Et ad quid ergo septem bar septimum, quod scio defecit? *Et ad quid hoc? quod hoc fuit superfluum? nequaquam ait D. Hieronimus, sed maxime necessarium illud fuit pro omnibus aliis, ut Noë post diluvium in gratiarum actionem, quia à Deo conservatus erat, aliquid in sacrificio offerre posset. Ingressumque septem, quæ munda sunt ut haberet Noë post diluvium, quod de impari numero statim Deo offerre. Idem confirmat D. Chrysol. Quia cognovit dominus Deus viri virtutem, ubi tantæ temporis Chrysol. effugisset periculum, liberatusq; fuisset, suam gratitudinem declaraturus. Et pro gratiarum actione sacrificia: *Et sacrificia oblaturus esset, ut res hoc faceret multariæ parte: ideo Dominus præcepit huiusmodi mentis jubet septem introduci ex singulis ac omnibus generibus, ut cum cessaret unum verum salutarium. Et suam mentem declararet, & cognoscere volentibus, caterorumq; animalium non laboraret. Sed hic una difficultas suboritur, Annon Noë potius expectare poterat, donec semelle parturisset & ita Deo primogenitum cuiusque speciei litato, quam tanto fastidio septimum in arca confectare & gubernare? Cajetan grates non differri sed subito rendendi debere respicit, quia videret hoc locum Deo offerenda, deinceps non erant in secula.**

Gen. c. 2.

9. Deus dum orbem diluvio generali punire decrevit, Noëmo iussit, ut acam confunderet, in qua se salvaret, in eamque omnis animalia induceret, & particulatim ex omni specie mundorum septem eligeret, præcipit, *Tolle septem, & venena ex hoc specie, & septem ex duobus aliis.* Hoc est tres mactulos, & tres leonibus, ut quæ species conservarentur. Et ad quid ergo septem bar septimum, quod scio defecit? *Et ad quid hoc? quod hoc fuit superfluum? nequaquam ait D. Hieronimus, sed maxime necessarium illud fuit pro omnibus aliis, ut Noë post diluvium in gratiarum actionem, quia à Deo conservatus erat, aliquid in sacrificio offerre posset. Ingressumque septem, quæ munda sunt ut haberet Noë post diluvium, quod de impari numero statim Deo offerre. Idem confirmat D. Chrysol. Quia cognovit dominus Deus viri virtutem, ubi tantæ temporis Chrysol. effugisset periculum, liberatusq; fuisset, suam gratitudinem declaraturus. Et pro gratiarum actione sacrificia: *Et sacrificia oblaturus esset, ut res hoc faceret multariæ parte: ideo Dominus præcepit huiusmodi mentis jubet septem introduci ex singulis ac omnibus generibus, ut cum cessaret unum verum salutarium. Et suam mentem declararet, & cognoscere volentibus, caterorumq; animalium non laboraret. Sed hic una difficultas suboritur, Annon Noë potius expectare poterat, donec semelle parturisset & ita Deo primogenitum cuiusque speciei litato, quam tanto fastidio septimum in arca confectare & gubernare? Cajetan grates non differri sed subito rendendi debere respicit, quia videret hoc locum Deo offerenda, deinceps non erant in secula.**

Gen. c. 2.

10. Deus dum orbem diluvio generali punire decrevit, Noëmo iussit, ut acam confunderet, in qua se salvaret, in eamque omnis animalia induceret, & particulatim ex omni specie mundorum septem eligeret, præcipit, *Tolle septem, & venena ex hoc specie, & septem ex duobus aliis.* Hoc est tres mactulos, & tres leonibus, ut quæ species conservarentur. Et ad quid ergo septem bar septimum, quod scio defecit? *Et ad quid hoc? quod hoc fuit superfluum? nequaquam ait D. Hieronimus, sed maxime necessarium illud fuit pro omnibus aliis, ut Noë post diluvium in gratiarum actionem, quia à Deo conservatus erat, aliquid in sacrificio offerre posset. Ingressumque septem, quæ munda sunt ut haberet Noë post diluvium, quod de impari numero statim Deo offerre. Idem confirmat D. Chrysol. Quia cognovit dominus Deus viri virtutem, ubi tantæ temporis Chrysol. effugisset periculum, liberatusq; fuisset, suam gratitudinem declaraturus. Et pro gratiarum actione sacrificia: *Et sacrificia oblaturus esset, ut res hoc faceret multariæ parte: ideo Dominus præcepit huiusmodi mentis jubet septem introduci ex singulis ac omnibus generibus, ut cum cessaret unum verum salutarium. Et suam mentem declararet, & cognoscere volentibus, caterorumq; animalium non laboraret. Sed hic una difficultas suboritur, Annon Noë potius expectare poterat, donec semelle parturisset & ita Deo primogenitum cuiusque speciei litato, quam tanto fastidio septimum in arca confectare & gubernare? Cajetan grates non differri sed subito rendendi debere respicit, quia videret hoc locum Deo offerenda, deinceps non erant in secula.**

Gen. c. 2.

11. Deus dum orbem diluvio generali punire decrevit, Noëmo iussit, ut acam confunderet, in qua se salvaret, in eamque omnis animalia induceret, & particulatim ex omni specie mundorum septem eligeret, præcipit, *Tolle septem, & venena ex hoc specie, & septem ex duobus aliis.* Hoc est tres mactulos, & tres leonibus, ut quæ species conservarentur. Et ad quid ergo septem bar septimum, quod scio defecit? *Et ad quid hoc? quod hoc fuit superfluum? nequaquam ait D. Hieronimus, sed maxime necessarium illud fuit pro omnibus aliis, ut Noë post diluvium in gratiarum actionem, quia à Deo conservatus erat, aliquid in sacrificio offerre posset. Ingressumque septem, quæ munda sunt ut haberet Noë post diluvium, quod de impari numero statim Deo offerre. Idem confirmat D. Chrysol. Quia cognovit dominus Deus viri virtutem, ubi tantæ temporis Chrysol. effugisset periculum, liberatusq; fuisset, suam gratitudinem declaraturus. Et pro gratiarum actione sacrificia: *Et sacrificia oblaturus esset, ut res hoc faceret multariæ parte: ideo Dominus præcepit huiusmodi mentis jubet septem introduci ex singulis ac omnibus generibus, ut cum cessaret unum verum salutarium. Et suam mentem declararet, & cognoscere volentibus, caterorumq; animalium non laboraret. Sed hic una difficultas suboritur, Annon Noë potius expectare poterat, donec semelle parturisset & ita Deo primogenitum cuiusque speciei litato, quam tanto fastidio septimum in arca confectare & gubernare? Cajetan grates non differri sed subito rendendi debere respicit, quia videret hoc locum Deo offerenda, deinceps non erant in secula.**

Gen. c. 2.

12. Deus dum orbem diluvio generali punire decrevit, Noëmo iussit, ut acam confunderet, in qua se salvaret, in eamque omnis animalia induceret, & particulatim ex omni specie mundorum septem eligeret, præcipit, *Tolle septem, & venena ex hoc specie, & septem ex duobus aliis.* Hoc est tres mactulos, & tres leonibus, ut quæ species conservarentur. Et ad quid ergo septem bar septimum, quod scio defecit? *Et ad quid hoc? quod hoc fuit superfluum? nequaquam ait D. Hieronimus, sed maxime necessarium illud fuit pro omnibus aliis, ut Noë post diluvium in gratiarum actionem, quia à Deo conservatus erat, aliquid in sacrificio offerre posset. Ingressumque septem, quæ munda sunt ut haberet Noë post diluvium, quod de impari numero statim Deo offerre. Idem confirmat D. Chrysol. Quia cognovit dominus Deus viri virtutem, ubi tantæ temporis Chrysol. effugisset periculum, liberatusq; fuisset, suam gratitudinem declaraturus. Et pro gratiarum actione sacrificia: *Et sacrificia oblaturus esset, ut res hoc faceret multariæ parte: ideo Dominus præcepit huiusmodi mentis jubet septem introduci ex singulis ac omnibus generibus, ut cum cessaret unum verum salutarium. Et suam mentem declararet, & cognoscere volentibus, caterorumq; animalium non laboraret. Sed hic una difficultas suboritur, Annon Noë potius expectare poterat, donec semelle parturisset & ita Deo primogenitum cuiusque speciei litato, quam tanto fastidio septimum in arca confectare & gubernare? Cajetan grates non differri sed subito rendendi debere respicit, quia videret hoc locum Deo offerenda, deinceps non erant in secula.**

Gen. c. 2.

13. Deus dum orbem diluvio generali punire decrevit, Noëmo iussit, ut acam confunderet, in qua se salvaret, in eamque omnis animalia induceret, & particulatim ex omni specie mundorum septem eligeret, præcipit, *Tolle septem, & venena ex hoc specie, & septem ex duobus aliis.* Hoc est tres mactulos, & tres leonibus, ut quæ species conservarentur. Et ad quid ergo septem bar septimum, quod scio defecit? *Et ad quid hoc? quod hoc fuit superfluum? nequaquam ait D. Hieronimus, sed maxime necessarium illud fuit pro omnibus aliis, ut Noë post diluvium in gratiarum actionem, quia à Deo conservatus erat, aliquid in sacrificio offerre posset. Ingressumque septem, quæ munda sunt ut haberet Noë post diluvium, quod de impari numero statim Deo offerre. Idem confirmat D. Chrysol. Quia cognovit dominus Deus viri virtutem, ubi tantæ temporis Chrysol. effugisset periculum, liberatusq; fuisset, suam gratitudinem declaraturus. Et pro gratiarum actione sacrificia: *Et sacrificia oblaturus esset, ut res hoc faceret multariæ parte: ideo Dominus præcepit huiusmodi mentis jubet septem introduci ex singulis ac omnibus generibus, ut cum cessaret unum verum salutarium. Et suam mentem declararet, & cognoscere volentibus, caterorumq; animalium non laboraret. Sed hic una difficultas suboritur, Annon Noë potius expectare poterat, donec semelle parturisset & ita Deo primogenitum cuiusque speciei litato, quam tanto fastidio septimum in arca confectare & gubernare? Cajetan grates non differri sed subito rendendi debere respicit, quia videret hoc locum Deo offerenda, deinceps non erant in secula.**

in quo animalia munda multiplicata essent à
 dicitur tantum; oportuit namque differre mul-
 tum locumque vel impedire multiplicationem, si
 duo tantum mundorum remansissent postprimum
 holocaustum.

6. Patriarcha Jacob satis ferme ad motus ce-
 rat. accersit itaque filium suum Joseph, eumque
 instatissime sollicitavit, juramento se altinge-
 re, quod defunctum non in Ægypto, sed in
 propria patria sepulchro avorum inferret: *Sin-
 gnam gratiam in conspectu tuo, pone manum tuam
 super oculos meos, et factus mihi in Ægypto, sed dor-
 nantem, ut non sepelias me in Ægypto, sed dor-
 nantem cum patribus meis, et auferas me de terra
 hæc, et in sepulchro majorum meorum.*
 Ego hoc factum satis demit, nempe quod ho-
 mo sapiens, ubi corpus condendum sit angatur;
 nam si anima bene defungatur, corpus minime
 curandum est. Respondere possem cum Oseait.
 & Cajet. *Dulcis amor patriæ est, ut non solum vi-
 tam desideremus dum absumus, sed non nisi in
 ea mortuos nos requiescere optemus.* Et Abul. aliam
 causam addit? *Causa, quare volebat in sepulchro
 suo sepeliri, erat, quia iacob in spiritibus videbat, quod
 missus in terra illa conversari debebat. Et morti, et
 resurgere.* Crediti ergo, quod sicut multa corpora
 facturum cum ipso Christo resurrectione erant, ita
 ipse postea cum eis resurgere. Sed has rationes elide-
 ret, qui amore patriæ esse dulcem, sed dum quis
 vult aliter. Ad rationem Abulensis dico, quod
 etiam fuisse in Ægypto sepultus, tamen cum
 Chulitas ad limbum descendit, anima et-
 iam liberanda erat. Hinc ait Jaalen. *Per mortem
 Christi facti qui in inferno (id est in limbo) detine-
 bentur captivi, libertatem assequerentur, quodque
 omnes sancti in sepulchris evantes, felici cum Christo
 demandasset corporum resurrectione.* Ergo et
 non fuisse tumulatus in patria, tamen his præ-
 rogativis potiturus erat. Imo Rupert Abbas de
 hoc facto oblitus est: *Quid est quod Pa-
 triarcha iacob, cui reverenti totius mundi exilium
 fuit, tam opere de corpore suo curavit, et serio scire
 voluit, quo loco pulvis in pulverem, et cinis rever-
 tur in cinerem? Quidam moderius ad meum
 propositum respondet, sanctum Patriarcham, ut
 se gratum patriæ à qua ipse sustentationem, &
 educationem acceperat, exhiberet, eidem ossa
 mortua reddere voluisse. Debit igitur corpus ter-
 re Chanaan, quando hac subministravit escas, qua
 in sanguinem, in carnem, in solidiores quoque partes
 convertit. Quando ergo ab hac terra acceperit,
 per que materia sustentata est, quo gratum se osten-
 dit. Exaltati Dominicali.*

aret, oportebat beneficii solo iterum restituisse,
 ab illa que mutatus esset; accepit autem corpus:
 hoc ergo ferri in terra in Chanaan præcepit.

7. Venustissimus Adolefcens Joseph in do-
 mo Putipharis famulabatur, hujus modestia
 cor uxoris Domini rapuerat, & forma vultus
 flammis affectus inordinati, & impudici in ejus
 pectore accenderat; præ omnibus in illa domo
 charissimus erat, & illa scemina nubes affectuo-
 rum vaporum erat, gratiasque ubertim man-
 nabat, magisque ejus aspectu frui, quam ei do-
 minari appetebat. Verba illius non nisi ad lau-
 dandam industriam juvenis tendebant, nutibus,
 illam, cui destinatus erat maucesse esse, adora-
 tricem tonnebat. Dolorosis suspiriis à mortu-
 bus constantiæ adolescentis se laceratam mon-
 strabat, ejus pudorem execrabatur, & ab eo non
 rumpi terminos reverentiæ, & legum, ægre
 habebat. Et quia anceps hærebatur, num teni-
 tentia à meretricio non procederet, aperire
 desideria, quæ cor tormentabant, aperire re-
 solvit. idcirco clare ei dixit: *Dormi mecum.* Ab
 hac sollicitatione, ille ut vidit debitum hone-
 statis male tractari, velut Colossus in status hæ-
 sic. Immoicus ad tot violentias mansit, oculis se
 modeltum, aspectu se torvum, vultu gravem se
 exhibebat, & se aures non præbere ejus votis re-
 stabatur. Demum paucis verbis sese declaravit di-
 cens: *Quomodo ergo possum hoc malum facere?*
 Illa particula ergo ad illud, quod Joseph paulò
 ante dixerat, referretur; nempe: *Eccc Dominus meus
 omnibus mihi traditis, ignorat quid habeat in do-
 mo sua, nec quicquam est quod in mea se potestate,
 ut non tradiderit mihi, quomodo ergo possum hoc
 malum facere: ac si diceret, Ego his pecuniis, tot
 favoribus à meo Domino, & tuo consorte mihi
 exhibitibus respondeam? actu ingratiudinis tot
 beneficia præstita rependam? ille me non ser-
 vum, sed ut Dominum tam mobilium, quam
 immobilium totius domus tractat; tuis votis an-
 nuere nil est, quam leges gratitudinis destrucere,
 nonquam fieri, ut hæc maculam incurram. Quo-
 modo ergo possum hoc malum facere? Adverte ad
 voculam illam, ergo. Postquam enim retulit præla-
 ra beneficia in se collata, sapienter concludit. Quo-
 modo ergo possum ingratus esse, et petulantem delin-
 quere adversus munificum benefactorem. Hac tan-
 tum renuit adulterium, sed adulterii possibilitatem
 fere negat ne constupret virginem gratam. Et Lip-
 pomannus Josephum sic loquentem introducit:
*Ego solus novi omnia, que Domini mei fideliter om-
 nia commendata habeo, fidem mihi fallere non
 conve-**

Gen. c. 39.

Didas de Cel. com. in Iudith. c. 16. v. 22. s. 38. nu. 207.

Lippom. in c. 39. Gen.

Josephus

non venit, nemo enim mihi in tota sua domo praevaluit
praeferat unicam honore, & potestatem officii excel-
lenti oportet praestari plurimum fidei ab eo, cui mul-
ta fides adhibetur.

8. Pharaonis cor obstinatum, & pertinax no-
lendo populum libertati restituere, erat, & Deus
flumen Aegypti in sanguinem mutare decevit,
Moysen vocat, & ait, ut, Aaroni virgam pro-
digiosam sumat, eaque flumen verberet, abque
dubio subito aquas in sanguinem vertendas in
mandatis det. *Dic ad Aarom; tolle virgam tuam,*

Exod. 7.

*& extende manum super aquas Aegypti & super
fluvios eorum, ut vertantur in sanguinem.* Sed
an Moyses id non praestare poterat? imò id con-
gruebat, quia Moyses junior erat, nec a juniori
leges ferri majore decet; praeterea exactius jus-
tificationem Dei executus fuisset. Torum hoc est
verum, sed quod seingeret huic operi, non
erat conveniens. Ille vitam illi fluminis ascribit
; praecipiente enim Pharaone dum cistellae
immissus esset, aquae ejus vitam salvaverunt, & ad
ripam super arenas, ubi postea fuit repositus a fi-
lia Pharaonis, collocarunt. Deus ergo pia vi-
dens Moysen illibenter huic operi se accinctu-
rum verendo sanguinem in aquas, quae neci
eum subtraxerant, ei praecepit, ut Aaroni hoc
imponeret. *Dic ad Aarom, tolle virgam tuam, &c.*

Exod. 7. 2.

*Et observatio Abulenensis. Causa est, quia Moyses
fuerat liberatus de aquis, ut patet supra capite
secundo, illud non erat ratio, quod peremeret
aquis.*

Abul. 7. 7.

in cap. 7.

Exod.

19. D. Lucas non ab similem casum a casu
moderni Evangelii commemorat. Homo qui-
dam lepra oppressus, se Salvatori, ut sanitatem si-
bidaret, lepraemque mundaret, commendavit.
Ecce vir plenus lepra videns Iesum, & proci-
dens in faciem rogavit eum dicens: Domine si vis, po-
tes me mundare Dominus manum extendit, &
solo contactu subito lepra pellit. Et confestim
lepra discessit ab eo. Ut se sanatum vidit, miracu-
lum, gratiamque receptam extollere coepit; sed
Christus diserte ei silentium, & ne ulli mortali-
um id propalaret indicit: *Præcepit illi, ut nomi-
ni diceret.* Sed teste Beda leprosus nec tacere po-
terat, vel volebat. *Tacere jubet, nec tacere posse.*

D. Luc.

cap. 5.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

Exod.

cap. 7.

justio Christi eum obligabat ad silentium, quia
eum cogit ut loquatur? gratitudo beneficii re-
cepti. O inobedientiam! jubetur obsequio tacere,
& linguacissimus clamat? praestari leprosum de-
bitum esse, an gratum? Non potest gratitudo bene-
ficii accepti. Si agitur gratitudo bene-
ficii erga suum munificum benefactorem, ut
tacere Christus jubet, tacere non potest.

10. Dum vetus sol justitiae ad occasum mor-
tis declinaret, duo latrones in aperto higo cruci-
s inter tormenta pendebat. Crucifixi sunt cum
eo duo latrones. Horum unus, qui a dextris erat, &
noxarum suarum gravitatem, & sanctorum filii Dei
Dei agnovit. Hinc omni submissione ad eum
conversus veniam eratorum, & paradysum ro-
gavit: *Memento mei Domine dum veneris in regnum tuum.* An unquam casum prodigioso-
rem audisti? an non latronum, & alicuiusmodi
quos illa patria habebat, Dux erat? an non mille
infernos promeretur? & tamen unico verbo
paradysum, & quidquid petiit obtinet: ego hic
scire aveo, cur Christus non solum non neget
ipsi gratiam, qua ejus ignoscitur, & eum in
manibus inferni, & Daemoniorum eripit, sed
absque ulla punitione noxarum eum paradysum
donet. Forsan actus contentiosus fuit ita post-
itus, ut enormitatem defectum arguere possent?
Hic vos attentos ad id, quod Ludolphus Cat-
thufianus recenseret, volo.

21. Hic refert, quod dum Josephus cum Vir-
gine & puero Jesu declinans persecutionem ty-
raani Herodis juxta monitum Angeli in Aegy-
ptum fugerit, *Surgit & ne ipse perierit, & matrem
ejus, & fratrem in Aegyptum, per nemus iter agendo
eum in quodam latrone (inter quos, & hic
erat) qui e latebris illac transeuntes observabant,
arque male tractabant, incidisse: hi Josephum,
& Mariam aggressi sunt, ut e virga hypodoch-
li, quam secum asportarant spoliarent, unde la-
tro hic ad aspectum gratiosum Dei generatus,
& sancti Josephi pietate commotus, a latrone
ut libere eos demitterent impetravit, si quae
e manibus latronum liberavit. Beatus Virg. Latro-
nem cum filio & sponsa fugientem in Aegyptum, &
in latrones incidentem, bonus hic latro ab eorum ma-
nibus liberavit. sanitate mentis, & divinitatem
sui admiratus. Multos post annos hic latro in
justitiae ministris incidit, & captus etiam in
dextra Christi constituitus, prope eum allatus,
& vulnere ejus observans, eum agnovit, & ut
gratiam se exhiberet, ab unigenito suo filio igno-
scantiam*

fecerim peccatorum, liberationem ab inferno, & paradysum ei obtinuit. Idcirco conclusio est B. Petri Damiani, respicit bonus latro quia beata Virgo ante crucem filii, & crucem latronis postea sic ut pro salute latronis obsequium recompenans. Ergo iure merito muti, & surdi, acque turbae hocce miraculum spe stantes emulgentias Christi praticabant, prodigum patiarum extollebant, & gratas tanto beneficio debitas exhibebant. Quamvis enim ei preceperat, tanto magis plus praticabant, & eo amplius a mirabantur dicebant: Benedicimus tibi, surdus factus audivit, & mutus loquitur.

11. Non solum verbis, sed & factis gratias postulo Deo, ita docente D. Bernardo: Facta factis compensare oportet, reddere debemus. Hoc ab Abrahamo discimus. Hic tenere sibi a Deo impotito absoluto, Surge, & perambula terram, ut in vallem Mambre in Hebron sitam pervenit, utare erit, & Deo sacrificium in gratiarum actionem litari. Adhuc: utique ibi altare Domini. Deo non tantum gratas esse verbis, sed & factis voluit. Id notat os aureum. Impendamus gratiarum actione, & corde.

Sed quis opera adeo digna eliciat, ut gratias a Deo peritus correspondant? nemo profecto, id quod optulimus factis id non possimus, nihilolocius id quod postulamus gratitudine verborum omittit: nos debemus. Nunc certior fieri volens, nonniam aqz diluvi cessissent, prima vice corvum emisit: Aperuit Noe fenestram arce, & dimisit corvum. Hic avolavit, nec unquam revertens est. Qui egrediebatur, & non revertebatur: hic multi seraptes corvum pestingunt, & quia non redit, ingratitude damnaat. & apud plures in proverbium abiit ingratos esse corvinos, Ingrati corvum dicuntur. Ego in iuste, & sine causa hanc maculam huic avi afficari cenleo; si enim aqz necdum cessarant, quomodo redire poterat hoc animalium referret? ad minus redire, & crocitate ad fenestram arce debebat, si enim Noe illis ravis vocibus satis factum fuisset, & beneficio recepto, quoa Noe in Arca salvatus fuerat, correspondisset, audire Gregor. Thaumaturgus. Cum quis beneficia affertur, si aliter non potest, apud saltem verbo gratas rependere non cogit, aut mente capti, & sensum beneficiorum non habens est hominis, aut immemori, cui vero & sensus est hominis, nisi memoriam, nisi gratiam in offerunt; nisi gratiam etiam aliquo modo referat honorum auctori, inersille est, & in-

gratus, ac impius, cuius criminis reus quod nec magnus, nec parvus ignoscit.

13. Ad minus promptitudine voluntatis, & animi, si nec factis, & multo minus verbis gratie esse possimus, Deo gratas rependere debemus. De quo dicebat D. Bernardus, beneficia votis qua facta non possunt; & sic reddemus nos capaces ad ultiores favores recipiendos. Certe Lyranus: Gratitude de beneficio accepto reddit hominem idoneum ad aliud recipiendum. Et quo magis augentur gratiarum actiones, eo magis crescut beneficia, quae in nos derivanur. Ita nes affectur Theodorus Episcopus Anciranus, Solet uberior gratia illis venire, qui grato animo gratiam accipiunt stantium enim plerumque donorum praestatur, quantum eorum est gratitudo, qui huiusmodi donis potiuntur. Quare cum de accepto dono donatoris benignitatem, gratia recordatione agnoscat, non modo pro acceptis fecit, satis, verum ad maiorem quoque beneficiorum largitionem donatorem astrinxit.

14. D. P. Bernardus asserit gratos habere conditionem fluminum, quae omnia mari in fluunt, quod ea quidem admittit, sed rursus ad terram ablegat: Ad locum unde exeunt revertuntur, ut iterum fluant, si nos ad Deum flumina gratiarum mittamus, illerivis novorum beneficiorum illa nos rursus effundet. En Bernardum: Si copia aquarum secretis subterranea recurribus incessanter agnora repetunt, & inde rursus ad usum nostrum jugi, & insatigabili erumpant obsequio, cur non etiam spirituales rivus, ut arva montium rigare non desinant, proprio fonti sine fraude, & sine intermissione adduntur: ad locum unde exeunt revertantur flumina gratiarum, ut iterum fluant, revertatur ad suum principium caeleste profuvium, quo uberius terra refundatur.

Idcirco Divus Marcus, postquam miraculum surdorum, & mutorum recessisset, statim multiplicationem panum, & piscium, dam Christus quatuor milia hominum satia vit. subnectit. Recte; nam gratiae, quas Christo Hebraei rependerunt, flumina fuerunt, quae beneficiis majoribus exuberantia in Hebraeos reflexerunt: ut iterum fluant flumina gratiarum. Sed quid dicemus de illis, qui benefactoribus monetam ingratitudinis solvunt? o defectum execrandum! in secunda parte eum pestingemus. Interim ne prolixitate & diotus sim, hic quiesco.

D. Bern. Ep. 197.

Lyran. in c. 46. Gen.

Theod. Avicr. Episc. Hom. 1. habitia in conc. Eph. c. 10.

Ecc. c. 1.

D. Bern. serm. 3. in Cant.

Handwritten notes in the right margin, including the word "licab" and other illegible characters.

PARS ALTERA.

15. **T**este Seneca plura sunt genera ingratorum. Multa sunt genera ingratorum; ingratus est, qui beneficium accepisse se negat, quod accepit: ingratus est, qui dissimulat, ingratus, qui non reddit, ingratus est omnium, qui oblitus est. Uta fors ingratorum beneficia negat, altera beneficentem dissimulat, multi data occasione actibus gratitudinis non correspondent, sed omnium ingrati sunt, qui levi negotio beneficentium obliviscuntur, & beneficentis hostes fiunt. De his Scaliger his verbis scribit.

Inluis Ca. far. Scalig. 4. Epid. 76. 12. f. 179.
Quaedam species est hominum, mala ac maligna, Cui, quod dederis beneficium, statim perit. Verum hoc nihil est, prae abominabile illud. Fient inimici taciti aut dissimulabunt. Te noscere, ne quid tibi debere noverentur.

Aufon. Ep. 132.
 Et Aufonius ingrato nullum esse truculentius monstrum ait.
 Nil homine terra peius ingrato creat.

Plaut. Bacchi. 3. 2. 10.
 Quid non dixit Plautus de hac fera crudeli, & virulenta.

Nam pol quidem meo animo, ingrato homine nil impensus est. Malefactorem amitti satius, quam relinqui beneficium. Nuntio praestat impendit sum te, Quam ingratum dicitur. Illum laudabunt boni hoc etiam Ipsi culpabunt mali.

Petr. Cr. l. 2. Poem. de fugen. ingratis
 Petrus Crinitus praeter alios vivacissime depingit abominabiles qualitates eorum. Nullam asserit esse rem magis horrendam, eos vitandos esse velut pestem, eos semper vel quid sinistra moliri, vel agere, esse eos sentinam omnium criminum, & eos nil melius agere quam mori. En ejus verba.

Ingratus est vitandus ut dirum scelus, Nil cogit are pestilentius potest, Nec esse portento sius quisquam putat. Ingratus aut malefactus, aut male cogitat. Ingratus est seminarium scelerum omnium, Ingratus hoc unum beneficium cum perit, Nam illius ipsa factus nil creat.

16. Scipio Africanus generositate sua ut bene Romanam ne inimicorum iugo subirentur, defendit, in o Dominam totius Africae fecit, sed videte ingratam compensationem, pro premio in exilium est relegatus. Hinc bile laeculosa dixit: quia vivens fultis ingrata, nec cineres tibi relinquam. Ingrata patria, ne esse quidem me habebis; & urtelatur Valer. Maxim. Cineses suos negavit, quam in cineres collabi passus non fuerat. Igitur hanc unam Scipionis vultu dicitur ingrati animi urbs Roma sensisse; majorem me Horatius Coriolani Violentia; Ille enim metu patriam palavit, hic verecundia.

Marcus Tullius facundia veitorum a sententia capiris Pompilium Lenarem liberavit, sed hic postea Sicitos misit, qui Tullium trucidarent. An potest audiri ingratitude major? Romam salutis ejus auctorem, jugulum praebere iussit. At Macti proximus caput Romana eloquentia per suum, & securum citium amputavit. Eaque sanctam tanquam optinis spolus alacer in urbem reversus est: Neque ei caelestium portanti onus succurrit, illud se caput ferre, quod pro capite ejus quondam perreverat. Gratia parant odium, & a beneficiis ducuntur proditioes.

17. Sed quid loquor de gentilibus, qui non habent nisi propriam voluntatem, & passiones animi? non scio an David Christianos, vel Hebraeos intellexerit dum dixit: Retribuebant mihi mala pro bonis, sterilitatem anima mea. Loquebatur in persona Messia. Hac verba explanans D. Augustinus dixit: Ego autem auxili facundiam, et beneficium Dei, si retribuebant sterilitatem, & ingratitude, & postea subdit: Ego vitam, ipsi mortem: ego honorem, ipsi contumeliam, ego medicinam, ipsi vulnera. Et in ha omnia, qua retribuebant utique sterilitas erat. O ingratitude, nem inauditam, & incurabilem.

18. In tota passione nulla major injuria ulla est filio Dei, quam illa alapa, dum servus ille dixit: Si respondes Pontifici: ideo hoc agere tulle. Si male locus sum, testimonium perhibe de malo. Si autem benedixit me cadit: an non potes succurre coronatione? uti postea factum Evangelista testatur: Celas hunc ceciderunt. Insuper respondet: Quia non inia ut in se est innoxia, non erat & injustissima, non solum quod praeter meritum infusa, sed etiam quod contra omnem iustitiam aquitarem, & patulo infra aliam causam subdit: Non enim conveniebat, ut ratiocinatio hunc alapa perferret, ne videretur agnosceret se ut criminabatur.

inducitur Pontifici respondisse. Plures alie cau-
se adduci possunt, sed illa, quam adducam prin-
cipalis erit. Non pauci Scriptores sacri hunc
seruam fuisse Malchum, cui Petrus antea anti-
cipiam abscidit, putant; Christus miraculo illum
sanavit, hinc Filius Dei ingratitude sibi sol-
vi videtur, valde afflictus est. Hinc Cardinalis
Marcus Vigorius; Ad sufferendum illum cola-
pnam diuinitatem debuisse succurrete humani-
tati allente. *Diuinitas mee humanitati sociata mihi
glia, ut irrogatus tua verbera feram.*

19. Hinc defectus ingratitude adeo odio-
sus est, ut ipse bestia illum abhorreat. Plinius,
Laba, & Aresius dant, in domo cuiusdam
rattici fuisse serpentem, qui cicuratus, adeo se fa-
miliarum exhibuit, ut rusticus eum non repelle-
ret, sed sepius cibaret. Contigit ut hoc animal
pareret, partisque ejus aduitor factus filium
rattici mori necaret, serpentem hoc ita male ha-
bitus, ut proprio partu succensus, dentibus eum
laceravit, & occiderit, dein domo aufugit, ac si
embesceat se habuisset filium adeo ingratum, ut
matris prolem intret emittit.

20. Nos merito confundi debemus, habemus
Deum qui nos creavit, qui nos sustentat, &
conseruat, imò proprio corpore, & sanguine
pascit. Et tamen roties ingrati sumus, quoties
eum mortaliter offendimus. Hinc exclamat
meus B. Thomas. *O ingratitude filiorum Adæ, o-
mnes fera sentiunt beneficium, & beneficium man-
cipiant. Videas leonem feracissimum suo magi-
stro colludentem, & ursum in domum ludentem
suum esse à quo pascitur; Elephantem non struissim
obediens esse. Omnes bestia benefactorem a-
gnoscent, & beneficiorum gratiam reddunt.*

Et dein ad hominem conuertitur, quem feris
peiores in hoc videt, cohibere se nequit, quin
eum perstringat. *Tu solus homo rationalis, ut fe-
ra trucidata, ut vipera venenata, & basiliscus
pescem mordet. Benefactori tuo aduersaris, non
recognosces benefacti rem tuam, blasphemias, &
offendit. Oseruitatem supplicio ultimo dignam?*
Hoc vitium ingratitude, quis actius verberare
possit? & tamen verum est, fetas esse gratiores
hominibus, & illas videntur esse magis humanæ,
quam bestiales.

21. Et si dicentem homines magis participare
de natura Diaboli, quam ipsos diabolos, non er-

rarem. Me hyperbolice, & exaggerative loqui
diceret, nisi id evideret ex Scriptura probarem;
Dæmon obsidens Saulem evideret agitabat;
dulcem somnum capere non poterat, quies
pectore exulabat, & velut tyrannus crudelis ejus
viscera torquebat. *Et factus est spiritus Domini
malus in Saul.* David ergo inter maximas ejus
furias adueniens plectrum arripuit, & tam dulcem
somnia formavit, ut melodia suavis procel-
las sensum mitigaret, & tempestates animæ pa-
ceter, affunderetque ei tantum levamen, quan-
tum eum Dæmon tormentabat. Magnum factum.
N. dum David suave melos Regem solari
studebat, ille hastam apprehendit, Davidem que
ea petiit, ut eot transigat. Quod & fuisset factum,
nisi David id eum prævisum declinasset.
*Perd David psallebat manus juas, nisi que est Saul
configere David lancea in pariete.* Hic quæruat
interpretes, an Saul Davidem confodere voluerit
à Dæmone agitatus, vel postquam Dæmon
ab eo recesserat.

S. Basilii Seleuciensis respondet, hæc facta post
Dæmonis discessum. Credo ego Dæmonem
noluisse ingrato cooperari, & ad ejus necem, qui
suo vitam Saulo dabat, concurrere, *Malus Dæ-
mon naturè ante veritatem exitum à corpore Saulis, ne
ingratissimo Sauli cooperari palam videretur. In-
decorum sibi reputat, vitio ingratitude notari,
qui omnibus vitiorum notis deturpatus est, inter-
mittit esse malignus, ne videatur ingratus? eligit
haberi negligentia, quam ingratitude reus? sic
sagittæ non ut famam apud homines, non amore
virtutis, sed ut hominibus plus noceret.*

Nunc liceat mihi argumentum à fortiori de-
sumere, si Dæmon erudescit esse complex ingra-
ti Saul, quanto magis homo confundi debet,
dum ingratus est Deo? finio cum Chryso-
stomo: *Optima beneficiorum custos
est memoria, & perpetua con-
fessio gratiarum: Ita
in pace*

Didac. de
Celada in
Iud. cap. 3.
v. 2. s. 21.
num. 38.

D. Ioan.
Chryso.
hom. 25.
in D. Mar.

Handwritten notes in the right margin, including the word 'licab' and other illegible characters.